

Schůze Výboru proti diskriminaci dne 10. března 2009
Místo konání: Úřad vlády ČR, Vladislavova 4

Přítomni:

Zástupci a zástupkyně státních orgánů

Štefan Čulík, MPSV
Klára Svobodová, MV
Bronislava Jonitová, MO
Daniela Nohová, MMR
Markéta Saloňová, MS
Petra Kuczová, MZd
Lucie Otáhalová, ÚV
Jakub Machačka, ÚV

Zástupci občanské a odborné veřejnosti a akademické obce

Martina Štěpánková (Poradna pro občanství, občanská a lidská práva)
Hynek Kalvoda (Asociace občanských poraden)
Tomáš Palla (Sdružení ochrany spotřebitele)
Edita Stejskalová (Zvůle práva)
Linda Sokačová (Gender Studies)
Jan Lorman (Život 90)
Petr Kubačka (IQ Roma servis)
Jiří Vencel (Národní rada osob se zdravotním postižením)

Výbor byl usnášeníschopný.

Omluveni:

Jitka Gjuričová (MV)
Lenka Holubová (MK)

Host:

Alice Tejkalová (ČT, FSV UK)

Program schůze

1. Úvod – představení výboru a náplně jeho činnosti, představní členů a jejich názory
2. Seznámení s mediálním obrazem menšin a prací novinářů s menšinovými skupinami (Alice Tejkalová)

K bodu 1.

V úvodu L. Otáhalová osvětlila vznik výboru a jeho koncepci. Výbor by se měl věnovat průřezově všem diskriminačním důvodům uznávaným českým i komunitárním právem (věk, pohlaví, rasa, víra/přesvědčení, zdravotní postižení a sexuální orientace) upozorňovat na problémy v praxi a navrhopvat jejich řešení. Výbor byl založen již dříve, nicméně zahájení jeho činnosti bylo odkládáno v očekávání přijetí antidiskriminačního zákona. To je ale

bohužel stále v nedohlednu. Poté vyzvala jednotlivé členy, aby představili sebe a svou organizaci a sdělili rovněž své případné poznámky a návrhy ke koncepci.

Členové ze státních institucí přiblížili své případné zkušenosti z práce jiných výborů či Rady vlády pro lidská práva. Š. Čulík poukázal na nutnost odhalování **diskriminace systémového charakteru**. Členové z neziskového sektoru většinou představili činnost svých organizací – ať už diskriminace Romů, rovné příležitosti žen a mužů, postavení seniorů, ochrana a osvěta spotřebitelů apod. M. Štěpánková navrhla, že výbor by mohl **apelovat na kontrolní orgány**, které již dnes mají pravomoc šetřit případy diskriminace. Měl by se také zabývat tím, jak **usnadňovat lidem podávání žalob a podporovat je v tom, aby, pokud se cítí být diskriminováni, se bránili dostupnými prostředky**. P. Houda za Asociaci občanských poraden nabídl možnost mapování situace (stížnosti na diskriminaci). T. Palla informoval o projektu Sdružení ochrany spotřebitelů (Co je a co není diskriminace)

J. Lorman se zeptal, zda bude mít výbor vlastní rozpočet, ze kterého by mohl realizovat některé projekty. L. Otáhalová odpověděla, že výbory žádné rozpočty nemají a ani je nepotřebují, neboť jejich poradní činnost většinou žádné náklady nevyžaduje, členové zde navíc působí dobrovolně. Pokud by už výbor chtěl něco nákladného uskutečnit, může o peníze požádat sekretariát či ministra pro lidská práva a menšiny. Š. Čulík toto stanovisko podpořil, primární činností výboru není vynakládat peníze nýbrž přispívat Radě a vládě svými podněty.

P. Kubačka se otázel, zda výbor může vystupovat i jiným způsobem než předkládáním podnětu Radě a vládě a zda může zaujmout sám i samostatné, vůči vládě kritické stanovisko. L. Otáhalová odpověděla, že výbor může vystupovat i samostatně, i když primárně je součástí Rady jako poradního orgánu vlády. V případných kritických krocích by tudíž výbor měl být opatrný. J. Machačka připomněl, že Výbor pro občanská a politická práva nedávno psal primátorovi města Plzně svým jménem protestní dopis ohledně jím navržených změn úpravy shromažďovacího práva.

E. Stejskalová zmínila další problém, a to stále chybějící úpravu k řešení neexistence sociálního bydlení, Š. Čulík podotkl, že obce nemají zájem stavět sociální byty, a to přes existenci státních či evropských fondů poskytujících prostředky k uskutečnění projektů na komunální úrovni. S tím souvisí možná i nedostatečná informovanost o problému diskriminace, proti čemuž neziskové organizace neustále bojují

K bodu 2.

V druhé části A. Tejkalová představila mediální obraz menšiny a rizika spojená s jeho vytvářením. Novináři svou prací mohou celkové postavení menšin výrazně ovlivnit, neboť skrze vytváření jejich mediálního obrazu vlastně určují, jak veřejnost menšiny vnímá. Menšiny mohou být pro novináře velkým rizikem, neboť mohou i nevědomky přispět k upevnění stereotypu o menšinách, který se pak jen těžko vyvrací. Častá je např. představa, že novináři musí menšině či jejím příslušníkům pomoci a proto je zbytečně ukazuje jako oběti, což pak může působit vůči většinové společnosti negativně, neboť tento názor nesdílí. Rovněž samotné příslušníky menšiny to může degradovat, jak upozornil Š. Čulík na příkladě zdravotně postižených. E. Stejskalová se v této souvislosti zeptala, zda lze novináře nějak postihnout za neetické či nekorektní jednání vůči menšině. A. Tejkalová odpověděla, že pro novináře platí etický kodex daného média a na něj dohlíží Etická komise syndikátu novinářů. Pro ni jako pro zaměstnankyni veřejnoprávního média je tento kodex závazný, ale je otázka, do jaké míry je vyžadován u soukromých médií.

Pro výbor je důležité, že A. Tejkalová spolu s Filipem Lábem z téže fakulty FSV UK připravují **studii o mediálním obraze menšin v ČR**. Výstupy analýzy médií budou k dispozici v červnu. Výbor je může využít jako podkladový a argumentační materiál pro svůj **podnět Radě**. Tento podnět se dále může inspirovat analýzou, kterou připravuje také EK (Media for Diversity, viz <http://www.media4diversity.eu/> a také viz návrh doporučení).

Na závěr setkání navrhla L. Sokačová jako první počin výboru návrh vládě na **změnu negativní pozice k návrhu nové antidiskriminační směrnice**. M. Štěpánková tento návrh podpořila. Š. Čulík odpověděl, že MPSV jako hlavní gestor nemá v plánu rámcovou pozici měnit, nicméně pracuje na kompromisním návrhu textu samotné směrnice, který bude předložen pracovní skupině pro sociální otázky. M. Štěpánková se ovšem nabídla, že do příštího zasání výboru návrh podnětu připraví.

Příští zasedání výboru se uskuteční 19. května 2009.

Zapsali: Jakub Machačka, Lucie Otáhalová, březen 2009.